

Міністерство освіти і науки України
Білгород-Дністровський фаховий коледж природокористування,
будівництва та комп'ютерних технологій

«ЗАТВЕРДЖЕНО»

Директор коледжу

Л.М.Попа

Наказ № 33-вт « 07 » 2023 р.

Інструкція з охорони праці № 3
для слюсаря-сантехніка

1. Загальні вимоги охорони праці

- 1.1 До самостійної роботи слюсарем-сантехніком допускаються особи не молодші 18 років, які пройшли медичний огляд, вступний інструктаж, первинний інструктаж, навчання та стажування на робочому місці, перевірку знань вимог охорони праці, що мають групу з електробезпеки не нижче I та відповідну тарифно-кваліфікаційного довідника
- 1.2 Слюсар-сантехнік зобов'язаний:
- 1.2.1 Виконувати тільки ту роботу, яка визначена робочою інструкцією;
 - 1.2.2 Виконувати правила внутрішнього трудового розпорядку;
 - 1.2.3 Правильно застосовувати засоби індивідуального та колективного захисту;
 - 1.2.4 З вимогами охорони праці;
 - 1.2.5 негайно сповіщати свого безпосереднього або вищого керівника про будь-яку ситуацію, яка загрожує життю та здоров'ю людей, про кожен нещасний випадок, що стався на виробництві, або про погіршення стану свого здоров'я, у тому числі про прояв ознак гострого професійного захворювання (отруєння);
 - 1.2.6 Проходити навчання безпечним методам та прийомам виконання робіт та надання першої допомоги постраждалим на виробництві, інструктаж з охорони праці, перевірку знань вимог охорони праці;
 - 1.2.7 Проходити обов'язкові періодичні (протягом трудової діяльності) медичні огляди (обстеження), а також проходити позачергові медичні огляди (обстеження) за направленням роботодавця у випадках, передбачених Трудовим кодексом та іншими федеральними законами.
 - 1.2.8 У мати надавати першу долікарську допомогу постраждалим від електричного струму та за інших нещасних випадків;
 - 1.2.9 У мети застосовувати засоби первинного пожежогасіння;
- 1.3 Під час роботи на слюсаря-сантехніка можуть впливати такі небезпечні та шкідливі виробничі фактори:
- рухомі машини та механізми;
 - рухомі частини виробничого обладнання;
 - руйнуючі конструкції, падаючі предмети;
 - Недостатня освітленість робочої зони;
 - Нестача природного світла;

- Підвищена запиленість, загазованість повітря робочої зони;
- Підвищена температура поверхонь обладнання, матеріалів; підвищена чи знижена температура повітря робочої зони;
- Підвищена рухливість, вологість повітря;
- Підвищений рівень шуму на робочому місці;
- гострі кромки, задирки та шорсткість на поверхнях заготовок, інструменту та обладнання;
- Підвищене значення напруги в електричному ланцюзі.

1.4 Слюсар-сантехнік повинен бути забезпечений спецодягом, спецвзуттям та іншими засобами індивідуального захисту відповідно до Типових галузевих норм безкоштовної видачі спеціального одягу, спеціального взуття та інших засобів індивідуального захисту та Колективним договором.

1.5 У випадках травмування або нездужання необхідно припинити роботу, повідомити про це керівника робіт і звернутися до медичного закладу.

1.6 За невиконання цієї інструкції винні притягуються до відповідальності відповідно до законодавства України.

2. Вимоги охорони праці перед початком роботи

2.1 Знайти спецодяг, підготувати необхідні для виконання роботи засоби індивідуального захисту.

2.2 Про дивитися робоче місце, привести його до ладу, прибрати зайві та заважаючі предмети.

2.3 Перевірити стан верстата. Його поверхня повинна бути горизонтальною, оббита листовою сталлю, без вибоїн і задирок.

Переконатись у справності захисного екрану (висота - не менше 1 м, суцільний або із сітки з комірками не більше 3 мм).

2.4 Перевірити справність лещат і переконатися, що:

- сталеві змінні, плоскі губки лещат мають неспрацьовану перехресну насічку на робочій поверхні, з кроком 2 - 3 мм та глибиною 0,5 - 1 мм;

- рухливі частини лещат переміщуються без заїдань, ривків і надійно фіксуються в необхідному положенні;

- на рукоятці лещат немає боїн і задирок;

- тиски оснащені пристроєм, що запобігає повному вигвинченню ходового гвинта з гайки;

- Отвор головки гвинта має з двох сторін округлення для запобігання затискання рук.

2.5 Перевірити справність ручного слюсарного інструменту та переконатися в тому, що він відповідає наступним вимогам безпеки:

- бойки молотків і кувалд мають гладку, злегка опуклу поверхню без скосу, сколів, вибоїн, тріщин і задирок;

- рукоятки молотків, кувалд та іншого інструменту ударної дії виготовлені з сухої деревини твердих листяних порід без сучків та кососла або з синтетичних матеріалів, що забезпечують експлуатаційну міцність та надійність у роботі. Рукоятки гладкі, без тріщин, мають у всій довжині в перерізі овальну форму;

-До вільного кінця рукоятка трохи потовщена щоб уникнути вислизання її з руки при помаху і ударах інструментом. У кувалді рукоятка до вільного кінця повинна бути дещо тоншою, кувалда насаджується на рукоятку у бік потовщеного кінця, без клинів;

-вісь рукоятки перпендикулярна до осі молотка або кувалди. Клини для закріплення молотка виконані з м'якої сталі та мають насічки (йоржі);

-ручки напильників, шаберів, ножівок стягнуті металевими бандажними кільцями;

-викрутки мають справні рукоятки, прямий стрижень, робоча частина - рівні плоскі бічні грані, без сколів та пошкоджень;

-інструмент ударної дії (зубила, крейцмейсели, борідки, просічки, керни та ін.) Гладкий, потилична частина - без тріщин, задирок, наклепу та сколів.

На робочій частині немає пошкоджень, довжина інструменту – не менше 150 мм. Середня частина зубила має овальний або багатогранний перетин без гострих ребер та задирок на бічних гранях, ударна частина – форму усіченого конуса;

-Робочі поверхні гайкових ключів не мають тріщин, вибоїн, скосів, а рукоятки - задирок;

-ручні ножиці важеля надійно закріплені на спеціальній стійці, в будь-якій частині ножів не допускається наявність вм'ятин, пошкоджень або тріщин, ріжучі кромки ножів гострі і щільно стикаються.

2.6 Для доставки інструментів до місця роботи використовувати спеціальну сумку або інструментальну скриньку, при перенесенні чи перевезенні інструменту гострі частини його необхідно захищати.

Щоб уникнути травми, не класти інструменти в кишені спецодягу.

2.7 Перед використанням переносного електричного світильника перевірити справність штепсельної вилки, ізоляції шлангового дроту, лампи, патрона; переконатися в тому, що провід на місці введення у світильник захищений від стирання та перегинів; в наявності суцільного силікатного скла, захисної сітки, гачка для підвішування. При роботі в приміщеннях з підвищеною небезпекою та особливо небезпечних приміщеннях напруга живлення світильника не повинна перевищувати 42 В. Під час роботи в особливо несприятливих умовах використовувати ручні світильники напругою не вище 12 В.

2.8 При отриманні електроінструменту перевірити:

-комплектність та надійність кріплення деталей;

-справність кабелю та штепсельної вилки, цілісність ізоляційних деталей корпусу, рукоятки та кришок щіткотримачів, наявність захисних кожухів та їх справність (зовнішнім оглядом);

-Чіткість роботи вимикача;

-роботу на неодруженому ході.

2.9 Перед початком роботи з електроінструментом переконатися в надійності закріплення робочого виконавчого інструменту: свердлів, абразивних кіл, дискових пилок, ключів-насадок та ін.

2.10 Перевірити справність переносних сходів і переконатися в тому, що драбини забезпечені пристроями (гаком, ланцюгом та ін.), що не дозволяють їй мимоволі розсуватися під час роботи. Основи приставних

сходів, драбини повинні мати окування з гострими наконечниками для встановлення на ґрунті або наконечники з гуми або іншого нековзного матеріалу при використанні сходів на гладких поверхнях (паркеті, металі, плитці, бетоні).

2.11 До початку роботи забезпечити стійкість сходів: шляхом огляду і випробування переконатися, що вона може зісковзнути з місця чи бути випадково зсунута.

2.12 Перед початком робіт з ремонту або обслуговування насосів, інших механізмів переконатися в тому, що електродвигуни зупинені та відключені, на пускових пристроях вивішено плакати «Не включати. Працюють люди», засувки, вентиля щільно закриті, тиск у трубопроводах відсутній. Безпосередньо перед розбиранням насоса повністю від'єднати його від трубопроводів.

2.13 Перед початком робіт з ремонту трубопроводу (теплопроводу) переконатися в тому, що засувки, вентиля щільно закриті, тиск у трубопроводі відсутній. Не братися до робіт за наявності надлишкового тиску в трубопроводі.

2.14 Перед виконанням робіт поблизу електроустановок, частин виробничого обладнання, що рухаються, переконатися в тому, що в небезпечних місцях встановлені захисні огороження або електроустановки вимкнені, обладнання зупинено та відключено від мережі, на пристроях, що відключають, вивішені плакати «Не включати. Працюють люди».

2.15 Про всі несправності, виявлені під час перевірки інструменту, пристроїв, повідомити безпосереднього керівника і до усунення несправностей не використовувати їх у роботі.

3. Вимоги охорони праці під час роботи

3.1 Здобути в чистоті та порядку робоче місце, не захаращувати його матеріалами, заготовками, деталями та сторонніми предметами, своєчасно прибирати відходи металу у відведене для них місце.

3.2 Не піднімати і не переносити тяжкості понад встановлену норму (50 кг для чоловіків).

3.3 Щоб уникнути ураження електричним струмом, не торкатися відкритих струмопровідних частин електрообладнання, не відкривати дверцята електричних розподільчих шаф, не знімати кожухи пускових пристроїв і т.д.

3.4 Інструмент на робочому місці розташовувати так, щоб унеможливилася його скочування або падіння. Не допускається укладати інструмент на поручні огорож або не огорожений край майданчика лісів, риштування.

3.5 При роботі інструментом ударної дії користуватися захисними окулярами для запобігання влученню в очі твердих частинок.

3.6 Викрутку вибирати по ширині робочої частини (лопатки) залежно від розміру шліцю в головці гвинта або шурупа. При відкручуванні шурупів або гвинтів, що особливо приржавіли, міцно закріплювати деталь у лещатах, не тримати її в руках.

3.7 Розміри з'їва (захоплення) гайкових ключів не повинні перевищувати розмірів головок болтів (граней гайок) більш ніж на 0,3 мм. Застосування підкладок при зазорі між площинами губок ключів і головок болтів або гайок забороняється .

3.8 При відвертанні гайок та болтів не допускається подовжувати гайкові ключі додатковими важелями, іншими ключами або трубами, крім ключів типу «зірочка». При необхідності застосовувати ключі з довгими ручками.

3.9 При ручному різанні металів ножівкою необхідно:

- міцно закріплювати в лещатах оброблювану деталь або заготовлю;
- правильно відрегулювати натяг ножовочного полотна, так як при слабкому або надмірному натягу полотно може луснути;
- наприкінці різання послабити натиск на ножівку і притримати рукою частину, що відрізається, щоб при її падінні не отримати травму.

3.10 При різанні листового металу ручними ножицями забороняється застосування допоміжних важелів для подовження ручок або різання з ударами по лезах або ручках.

3.11 При різанні, правці листового металу надягати рукавиці для захисту рук від травмування гострими кромками металевих листів.

3.12 Зняті при ремонті обладнання вузли та деталі укладати стійко, за необхідності – закріплювати їх.

3.13 При розбиранні пресових з'єднань застосовувати спеціальні знімники (гвинтові, гідравлічні тощо).

3.14 Промивання деталей гасом проводити у спеціальній тарі у відведеному для цього місця. Забруднені залишки гасу зливати в призначену для цього ємність з кришкою, що щільно закривається.

3.15 При складанні вузлів і механізмів збіг отворів у деталях, що з'єднуються, перевіряти за допомогою спеціальних монтажних оправок, щоб уникнути травми не перевіряти збіг пальцями.

3.16 Під час роботи електроінструментом, щоб уникнути травми або ураження електричним струмом, забороняється:

- натягувати, перекручувати та перегинати кабель, ставити на нього вантаж, а також допускати перетин його з тросами, кабелями та рукавами газозварювання;
- розбирати та самостійно ремонтувати електроінструмент, кабель, штепсельні з'єднання та інші частини;
- працювати електроінструментом із приставних сходів;
- видаляти стружку або тирсу руками під час роботи інструменту (стружку слід видаляти після повної зупинки електроінструменту спеціальними гачками або щітками);
- торкатися руками ріжучого інструменту, що обертається;
- обробляти електроінструментом зледенілі та мокрі деталі;
- працювати електроінструментом в умовах впливу крапель та бризок, а також на відкритих майданчиках під час снігопаду чи дощу;
- залишати без нагляду електроінструмент, приєднаний до мережі, і навіть передавати його особам, які мають права з нею працювати;

-працювати електроінструментом, у якого минув термін періодичної перевірки.

3.17 Кабель електроінструменту повинен бути захищений від випадкового пошкодження та зіткнення з гарячими, сирими та масляними поверхнями.

3.18 Установлювати робочу частину електроінструменту в патрон і виймати його з патрона, а також регулювати інструмент слід лише після відключення його від мережі штепсельною вилкою та при повній зупинці.

3.19 При роботі на висоті (понад 1,3 м від поверхні ґрунту, перекриття, настилу, підлоги) дотримуватись вимог інструкції з охорони праці при виконанні робіт на висоті.

3.20 При необхідності виконання робіт на заточувальному або свердлильному верстаті дотримуватись вимог інструкцій з охорони праці під час роботи на цих верстатах.

3.21 Усі ремонтні роботи на діючих трубопроводах, крім підтягування болтів фланцевих з'єднань, сальників, проводити тільки після відключення подачі води на ділянку, що ремонтується.

3.22 При відключенні трубопроводу (або його ділянки) для ремонту на закритий вентиль або засувку вивісити табличку з написом, що забороняє подачу води на ділянку, що ремонтується, маховик вентиля (засувки) замкнути на замок, між фланцями поставити заглушки з хвостовиками.

3.23 Розбирання з'єднань трубопроводу проводити поступово, залишки води або конденсату зливати з трубопроводу в задалегідь підготовлену ємність.

3.24 За відсутності пристроїв, що дозволяють попередньо звільнити від води ділянку трубопроводу або будь-яке обладнання, що відключається, їх спорожнення проводити ослабленням частини болтів фланцевого з'єднання з боку, протилежного до місця свого перебування.

3.25 При обслуговуванні чавунної арматури підтягування болтів фланцевих з'єднань виконувати при температурі теплоносія не вище 90 град. С. При необхідності це можна робити при вищій температурі, але тиск у трубопроводі при цьому не повинен перевищувати 0,3 МПа (3 атм). Підтягування сальників допускається виконувати при тиску не вище 1,2 МПа (12 атм).

3.26 Щоб уникнути травмування, підтягування муфтової арматури та гайок контрольно-вимірювальних приладів (для усунення теч через різьблення) проводити гайковими ключами відповідних розмірів. Не застосовувати для цих цілей газові ключі, а також важелі, що подовжують.

3.27 Заповнення ділянок трубопроводів, що включаються до діючої мережі, проводити через зворотну лінію. Щоб уникнути порушення щільності фланцевих з'єднань та пошкодження зварних стиків, температуру в тепловій мережі підвищувати поступово і рівномірно, зі швидкістю не більше 30 град. С на годину. Чи не заповнювати теплову мережу водою з температурою вище 70 град. С.

3.28 Увімкнення тепловикористовувальних установок після закінчення ремонтних робіт проводити лише з дозволу керівника робіт.

3.29 При виконанні робіт на висоті не залишати незакріпленими деталі трубопроводів, що ремонтуються, навіть при короткочасній перерві в роботі.

3.30 При технічному (глибокому) огляді та виконанні робіт, пов'язаних зі спуском у колодязь, дотримуватися таких вимог безпеки:

- роботи в колодязі проводити бригадою, що складається не менше ніж з трьох працівників, один з яких працює в колодязі, другий - на поверхні, третій спеціально спостерігає за роботою і у разі потреби надає допомогу працюючому в колодязі . Забороняється відволікати спостерігача на інші роботи до тих пір, поки працюючий у колодязі не підніметься на поверхню. Зі складу бригади виділяється особа, відповідальна за проведення робіт;

- кришку колодязя відкривати за допомогою спеціального гака та брукхту, забороняється відкривати кришку руками. У відкритій криниці встановити огорожу та попереджувальний знак;

- Перед початком робіт у колодязі переконатися у відсутності в ньому загазованості, для чого використовувати газоаналізатор.

- при виявленні загазованості колодязь повинен бути провентильований шляхом природного провітрювання або примусової вентиляції;

- перед спуском в колодязь переконатися в міцності скоб (драбини) за допомогою жердини, надягти каску і запобіжний пояс (з ременями на плечі) зі страхувальним канатом, міцно закріпленим зовні. Довжина страхувального каната повинна бути не менше ніж на 2 м більша за глибину колодязя. Не допускається працювати в колодязі без запобіжного пояса та каски.

- якщо газ з колодязя повністю видалити неможливо, спускатися в колодязь тільки в протигазі марки ПШ-1 або ПШ-2 зі шлангом, що виходить на поверхню не менше ніж на 2 м. У цьому випадку спостерігати за працюючим у колодязі повинен бригадир або керівник робіт . Працювати у колодязі у протигазі з викидним шлангом дозволяється без перерви не більше 10 хвилин;

- для освітлення робочого місця в колодязі застосовувати акумуляторний ліхтар напругою не вище 12 В ;

- при різкому погіршенні самопочуття негайно подати сигнал спостерігачеві , припинити роботу і вийти на поверхню.

3.31 При виконанні робіт з обслуговування або ремонту теплових пунктів дотримуватись таких заходів безпеки:

- всі відключення, перемикання та включення місцевих систем, що виробляються в процесі пуску, зупинки або нормальної експлуатації, виконувати, діючи попеременно засувками на лінії подачі та зворотної лінії теплопроводу, при цьому стежити за тим, щоб тиск в системі не піднімався вище допустимого;

- відключення системи проводити почергове закриття засувок, починаючи з лінії подачі, а включення системи навпаки - з відкривання засувки на зворотній лінії;

-затягування болтів фланцевих з'єднань та підтягування сальникових ущільнень арматури проводити рівномірно, по контуру, для того щоб уникнути перенапруг у чавунних деталях та їх пошкодження;

3.32 Після закінчення ремонту насосів, інших видів обладнання, механізмів до подачі напруги на електродвигун встановити на свої місця зняті запобіжні кожухи, огороження, кришки тощо.

3.33 У разі виникнення несправностей у роботі обладнання, небезпечної або аварійної ситуації припинити роботу, відключити використовуване обладнання та повідомити про це безпосереднього керівника.

4. Вимоги охорони праці в аварійних ситуаціях

4.1 До аварії чи нещасного випадку можуть призвести такі ситуації:

4.1.1 виконання роботи з порушенням вимог цієї інструкції;

4.1.2 несправність устаткування, інструментів, пристроїв, що використовується в роботі;

4.1.3 експлуатація обладнання, яке не відповідає вимогам безпеки праці;

4.1.4 необережне поводження з вогнем.

4.2 Відчувши під час роботи з електроінструментом хоча б слабку дію електричного струму, а також у разі виникнення таких несправностей негайно відключити його від мережі:

4.2.1 раптова зупинка (зникнення напруги в мережі, заклинювання частин, що рухаються тощо);

4.2.2 пошкодження штепсельного з'єднання, кабелю або його захисної трубки;

4.2.3 пошкодження кришки щіткотримача;

4.2.4 витікання мастила з редуктора чи вентиляційного каналу;

4.2.5 поява диму або запаху, характерного для ізоляції, що горить;

4.2.6 поява підвищеного шуму, стукоту, вібрації;

4.2.7 поломка або поява тріщин у корпусній деталі, рукоятці, захисній огорожі;

4.2.8 пошкодження робочої частини інструменту.

4.3 Негайно зупинити насос, натиснувши кнопку «Стоп», та відключити вступний вимикач у таких випадках:

4.3.1 раптове зупинення насоса (припинення подачі електроенергії, перевантаження електродвигуна тощо);

4.3.2 поява диму або запаху, характерного для ізоляції, що горить;

4.3.3 відчуття дії електричного струму при дотику до металевих частин обладнання;

4.3.4 поява підвищеного шуму, стукоту, вібрації;

4.3.5 виникнення ситуації, яка може призвести до нещасного випадку чи аварії.

4.4 У разі нещасних випадків:

4.4.1 Негайно організувати першу допомогу потерпілому та за необхідності доставку його до медичної організації;

4.4.2 Вжити невідкладних заходів щодо запобігання розвитку аварійної чи іншої надзвичайної ситуації та впливу травмуючих факторів на інших осіб;

4.4.3 Зберігати до початку розслідування нещасного випадку обстановку, якою вона була на момент події, якщо це не загрожує життю та здоров'ю інших осіб і не веде до катастрофи, аварії або виникнення інших надзвичайних обставин, а у разі неможливості її збереження – зафіксувати таке, що склалося. обстановку (скласти схеми, провести інші заходи);

4.5 У разі виникнення пожежі:

4.5.1 Про повістку працюючих у виробничому приміщенні та вжити заходів щодо гасіння вогнища пожежі. Запалені частини електроустановок та електропроводку, що знаходяться під напругою, гасити вуглекислотним вогнегасником.

4.5.2 Вжити заходів до виклику на місце пожежі безпосереднього керівника або інших посадових осіб.

5. Вимоги охорони праці після закінчення роботи

5.1 Привести до ладу робоче місце. Інструменти, пристрої, деталі, матеріали прибрати у відведені місця.

5.2 Після закінчення роботи в колодязі надійно закрити його кришкою.

5.3 Зняти засоби індивідуального захисту, спецодяг та прибрати їх у місця зберігання.

5.4 Вимити руки з милом, прийняти теплий душ.

5.5 Повідомити безпосереднього керівника про всі несправності, помічені під час роботи, та заходи, вжиті для їх усунення.

Інженер з охорони праці

КОСОВ С.Г.